

30 GODINA GLOBUSA | HRVATSKA OD 2020. DO 2030.

INTERVJU - ANDREJ PLENKOVIĆ,
 PREDSEDNIK VLADE I HDZ-a

Razgovor s premijerom Andrejom Plenkovićem bio je dogovoren za subotu 12. prosinca. Međutim, liječnici su preporučili predsjedniku Vlade da produži izolaciju i nastavi raditi od kuće. Zbog toga je ovaj intervju napravljen mailom. To je svakako bila loša vijest jer nije bilo moguće postavljati potpitanja i otvoriti raspravu. S druge strane, to je premijeru pružilo priliku da na miru pripremi odgovore od kojih neka imaju posebnu težinu. Kao predsjednik HDZ-a u izbornu bitku za Zagreb krenut će s najjačim snagama da bi pobijedio. Kao političar, priprema se i planira poput trkača na duge pruge.

■ **Proveli ste praktički 17 dana doma u izolaciji. Kako se osjećate i kakvo vam je zdravstveno stanje?**

- Osjećam se dobro i spreman sam za nastavak uobičajenog visokog ritma rada. Nakon pozitivnog nalaza moje supruge u subotu 28. studenoga, epidemiolozi su mi odredili mjeru samoizolacije. Od tada radim kontinuirano od kuće. Nakon mog pozitivnog nalaza 30. studenog, imao sam blaže respiratorne simptome, izraženiji kašalj, zbog kojeg mi je i produžena izolacija, ali nije bilo temperature. Bitno je da je sve prošlo u redu i zahvalan sam liječnicima koji su mi pomogli.

■ **Kako ste zadovoljni funkcioniranjem Vlade za to vrijeme?**

- Zadovoljan sam i zahvalan svim kolegicama i kolegama na predanom radu, osobito potpredsjedniku Vlade Medvedu koji me zamijenio u pojedinim aktivnostima i u Vladi i u stranci. Osigurali smo da Vlada i u tim okolnostima, koristeći digitalnu tehnologiju, funkcionira te da redovito izvršavamo sve aktivnosti i obveze. Održali smo u tom razdoblju čak pet sjednica Vlade, donijeli niz važnih odluka, imali brojne sastanke videovezom i brinuli o tome da Vlada i državni sustav funkcioniraju.

■ **Po izlasku iz izolacije čeka vas puno posla. Vidimo da stanje s koronavirusom ne jenjava, što planirate učiniti?**

- Nažalost, unatoč posljednjem snažnom postroženju mjera, brojevi novozaraženih i dalje su visoki, iako njihov porast stagnira, ali nama je cilj da ih spustimo što prije i smanjimo širenje zaraze. Postigli smo dogovor oko prelaska srednjih škola na online nastavu te donijeli odluku koja se odnosi na posebnu organizaciju djelatnosti trgovina. Razmatramo i nove mjere, kao i proširenje postojećih. Ponovit ▶

SEBE VIDIM KAO POLITIČKOG MARATONCA, TEK MI JE 50...

Ozbiljna politika
 je maraton,
 kontinuitet,
 na kratku stazu
 može se nešto
 brzo postići, ali to
 rijetko ostaje

RAZGOVARAO ZDRAVKO MILINOVIĆ | SNIMIO DARKO TOMAŠ CROPIX

ću da je naš prioritet bio i ostao očuvanje zdravlja naših građana i spašavanje svakog života. Tu treba jasno reći da nije izbor zdravlje ili gospodarstvo, nego - i zdravlje i gospodarstvo. Najlakše bi bilo uvesti još jedan lockdown, no malo tko pritom pita odakle onda za plaće i financiranje gospodarstva. A vidimo i u nekim drugim zemljama koje su se potpuno zatvorile da i dalje bilježe visoke brojeve novozaraženih i preminulih. Zato je izuzetno važno da se svi pridržavamo svih propisanih mjera kako bismo zajedničkim naporima smanjili broj zaraženih i pritisak na bolnice i zdravstveno osoblje koje daje sve od sebe da bi se spasio svaki život i održao zdravstveni sustav.

■ **Kolika je, zapravo, razina povjerenja u vlast? Činjenica je da se covid-19 razbuktao baš zbog toga što je malo**

tko spreman slijediti Vladine upute za ponašanje tijekom pandemije...

- Suočeni smo da i u ovakvoj krizi bez presedana, unatoč uvjerljivoj pobjedi HDZ-a na izborima održanim u srpnju ove godine, opozicija, kao i brojni akteri, koriste drugi val pandemije - koji smo mi i najavili, a oporba je, podsjećam, htjela izbore na jesen - nastojeći smanjiti povjerenje ljudi u Vladu i Stožer civilne zaštite RH u borbi protiv covida-19.

Situacija s kojom se sada suočava cijeli svijet, s pandemijom novog virusa o kojemu se još uvijek puno toga ne zna, ogroman je izazov za sve nas, a istovremeno nam se svima nameću neugodna ograničenja u svakodnevicu koja su još donedavno bila nezamisliva. Razumijem da mnogi ljudi već gube strpljenje s mjerama i da im

je dosta virusa. Žao nam je zbog svih koji su izgubili svoje najmilije i svih kojima je ograničeno poslovanje zbog restriktivnih mjera koje moramo donositi da bismo smanjili širenje zaraze. Za razliku od društvenih i gospodarskih problema za koje se očekuje da ih isključivo rješava država i politička vlast, u slučaju pandemije ovakvih razmjera mjere koje donose javne vlasti nisu dovoljne ako nisu popraćene osobnom odgovornošću svakog od nas, svi u svojim rukama držimo dio uspjeha. To je nešto sasvim novo, s čime se nismo dosad suočavali, barem ne u ovoj mjeri.

Mi smo otpočetak borbe s covidom-19 postavili načelo transparentnosti i dostupnosti svih informacija građanima. Ustavili smo Stožer civilne zaštite koji sa stručnjacima i predstavnicima Vlade redovito kroz konferencije za medije i druge medijske nastupe izvještava javnost o svim aspektima vezano uz koronavirus. Naš je pristup taj da nema nijedne informacije vezane uz pandemiju ili mjere koje poduzimamo a da za nju javnost ne zna. Mislim da je takva redovita komunikacija važna za uspostavu povjerenja.

Ovakva kriza traži od svih nas usmjerenost na nacionalno jedinstvo, međusobnu solidarnost i visok stupanj odgovornosti kako bismo spasili što više života, a posredno i naše gospodarstvo koje je, uostalom, ključno i za financiranje zdravstvenog sustava.

Pitanje povjerenja bit će važno i po dola-

U razdoblju koje je pred nama mi smo odlučni sve izazove koje je donijela kriza covid-19 pretvoriti u prilike, a svoje potencijalne ranjivosti pretvoriti u prednosti

30 GODINA GLOBUSA | HRVATSKA OD 2020. DO 2030.

sku cjepiva. Bude li se velik udio stanovništva cijepio, brže ćemo se riješiti zaraze. Pokrenut ćemo i javnu kampanju jer želimo da sve informacije o cjepivu budu transparentne, jasne, znanstveno utemeljene kako bi se građanima objasnilo koje su koristi od njega i kako ih ono može zaštititi od bolesti.

■ **Kako komentirate neprekidne napade na Nacionalni stožer za politizaciju? Napadi na stožer uvijek su napadi i na vas osobno i na Vladu. Je li bilo pogrešaka u upravljanju zdravstvenom krizom?**

- Stožer civilne zaštite je institucija Vlade RH i radi na temelju zakona, pod apsolutnim nadzorom Vlade. Legalnost njegova rada i odluka potvrdio je i Ustavni sud. Sve što smo činili od početka pojave virusa u Kini bilo je u interesu zdravstvene sigurnosti naših sugrađana, a pri donošenju svih odluka uključili smo i uvažavali stav struke, imajući na umu i sve druge dimenzije krize, koja nije samo epidemiološka nego i društvena i gospodarska. Kada kriza ovakvih razmjera obuhvati ne samo cijelu zemlju nego i svijet i traje gotovo godinu dana, a znanstvena zajednica još uči u hod o tom novom virusu te sukladno novim saznanjima prilagođava preporuke, gotovo je nemoguće da katkad ne dođe do proturječnih izjava.

Šteta je što se doprinosi oporbi u ovoj krizi sveo na miniranje rada Stožera. Kad sam 28. siječnja, prigodom najave odlaska tadašnjeg ministra Kujundžića, rekao da se Ministarstvo zdravlja mora fokusirati na prijetnju koronavirusa, tada su se mnogi u oporbi smijali i šalili na račun takve izjave. Potom su nastavili relativizirati covid-19, pokretali su inicijative protiv Stožera, za opoziv ministara i interpelacije, zazivali 400 tisuća izgubljenih radnih mjesta, a zahvaljujući pravovremenim mjerama Vlade koje su pomogle poduzetnicima i radnicima, danas imamo tri tisuće osiguranika više nego prije krize. Nastojanja oporbe da se o svemu odlučuje u Hrvatskom saboru samo dodatno razotkriva njihovo duboko nerazumijevanje prirode ove krize u kojoj je potrebno donositi odluke. Kako bi se, primjerice, u Saboru postigla dvotrećinska većina o tome treba li fizička distanca biti metar, metar i pol ili dva, koliko ljudi može biti u trgovinama ili na tržnici, i da ne nabrajam dalje? Ne želim ni pomisliti kakvo bi nam tada tek izgledalo upravljanje ove krize. U Hrvatskom saboru izglasani su svi potrebni zakoni koji omogućuju Vladi i Stožeru da donosi potrebne operativne odluke. I ovakav sustav nam je osigurao potrebnu fleksibilnost za donošenje svih potrebnih mjera u kratkim rokovima.

Ovakva kriza traži od svih nas usmjerenost na nacionalno jedinstvo, međusobnu solidarnost i visoki stupanj odgovornosti kako bismo spasili što više života, a posredno i naše gospodarstvo

Ako u oporbi imaju vremena neodgovorno rušiti sve što činimo u borbi protiv covid-19, to je njihovo pravo, a mi ćemo nastaviti poduzimati optimalne mjere za zaštitu zdravlja i očuvanje gospodarstva.

■ **Nerijetko se pozivate na struku, znanstvenike i eksperte. Kako se onda može dogoditi duboko nerazumijevanje, koje nije moglo biti samo nesporazum, između dijela znanstvenika u vašem Znanstvenom savjetu i izvan njega i vaše Vlade u ovako teškom trenutku?**

- Odmah da to jasno kažem. Znanstveni savjet nastavlja u punom sastavu raditi i svojim znanjem i iskustvom Vladi pomagati u donošenju odluka za suzbijanje širenja epidemije. U Znanstvenom savjetu su ugledni domaći i inozemni hrvatski stručnjaci, koji za svoj dobrovoljan rad u savjetu ne primaju nikakvu naknadu. Na samom početku stvari smo jasno postavili: od znanstvenika smo zatražili savjete kojima bi pomogli Stožeru u stručnom promišljanju i Vladi u donošenju odluka. Kazao sam da će Vlada samostalno donositi svoje odluke, imajući u vidu širu sliku, ne samo epidemiološku nego i društvenu i gospodarsku, i da članovi Savjeta za to ne snose odgovornost. I to je svima bilo prihvatljivo. Isto tako, svima sam rekao da se od njih ne očekuje da se politički svrstaju uz Vladu i pozvao sam ih da slobodno iznose svoje stavove u medijima kako bi mogli dati svoj znanstveni doprinos u informiranju naših građana o opasnostima koje ovaj

Razina frustracija ucjenjivača iz Domovinskog pokreta i Mosta je tolika da ni nakon izbora ne prestaju s lažnim optužbama i ideološkim etiketama na račun HDZ-a i mene osobno

virus predstavlja i zbog čega je potrebno pridržavati se donesenih mjera. Činjenica je da u Savjetu oko svih pitanja ne postoji uvijek suglasje, što je i očekivano od interdisciplinarnog tijela, koje smo tako sastavili upravo zato što smo htjeli da o tom novom virusu čujemo poglede iz različitih perspektiva: epidemiološke, javnozdravstvene, virološke, infektološke i biomolekularne. I neslaganje nije nužno loše, ali ono se može tako percipirati i negativno reflektirati u javnosti ako se prelije u javnom prostoru međusobnim napadima. Oni su možda znanstveno opravdani, ali javni prostor sigurno nije najbolje mjesto za to i u sadašnjoj situaciji to sigurno ne pridonosi toliko potrebnom većem povjerenju javnosti u znanost.

■ **U nadolazećem desetljeću Hrvatska mora savladati posljedice ove krize, ali i nadoknaditi zaostajanje u konvergenciji. Proračuni pokazuju da se uz prosječan rast od oko 3% u sljedećih deset godina Hrvatska može približiti razini životnog standarda od 75% europskog prosjeka. To piše u nacrtu Strategije. Je li dostizanje 75 posto današnjeg prosjeka EU dovoljan pomak nabolje?**

- U Nacionalnoj razvojnoj strategiji postavili smo ciljeve koje možemo ostvariti i koji se temelje na realnim modelima i provedbi Strategije, a uvijek postoji mogućnost da konačan rezultat bude i bolji. Pritom je i ciljana brojka dosezanja 75% prosjeka razvijenosti EU ambiciozna, ali i ostvariva, s obzirom na to da se ne radi samo o tome koliki će rast ostvariti samo Hrvatska već koliki će rast ostvariti i ostale članice Europske unije, jer se time diže prosjek EU navise. Promatramo li brojke iz proteklih godina, Hrvatska je 2008. dostigla 64% prosjeka EU, da bi zbog dulje i intenzivnije krize brzo pala na 60%. Oko te razine Hrvatska se zadržala više godina, do 2016. Dinamičniji rast našega gospodarstva od onog na razini cijele EU doveo je do rasta tog pokazatelja tijekom mandata ove Vlade, tako da je u 2019. godini razina razvijenosti Hrvatske dosegla 65% prosjeka EU. Isto tako treba promatrati i predviđena kretanja u razdoblju idućih deset godina, u kojemu bi za dostizanje navedenog cilja Hrvatska u prosjeku trebala rasti oko jedan postotni bod dinamičnije od EU, na tragu čega smo i bili prije pandemije koronavirusa. Također treba naglasiti da 75% razine razvijenosti EU nije malo. To je udio koji približno ima Slovačka, a ta zemlja se navodi kao primjer uspješnog privlačenja inozemnih investicija, visokog izvoza roba i snažne proizvodnje. Uspješna provedba ekonomske politike i daljnja apsor- ▶

30 GODINA GLOBUSA | HRVATSKA OD 2020. DO 2030.

pcija fondova EU u značajnoj će mjeri odrediti razlike u stopama rasta. Znatno smo podigli ugovorenost europskih fondova, s oko 9% na početku mandata na 83% krajem 2019. godine te na sadašnjih oko 108%, čime smo se svrstali među šest najuspješnijih država EU.

■ **Ljetos ste na maratonskom sastanku Vijeća EU postigli za Hrvatsku jako dobar aranžman, 5,9 milijardi eura nepovratne pomoći i više od 3 milijarde najpovoljnijih kredita. Kako objašnjavate skepsu dijela javnosti, dijela stručnjaka koji sumnjaju u sposobnost države za apsorpiranje tolikog novca?**

- U pregovorima na sastanku Europskog vijeća koji su završeni u srpnju, a cijeli paket potvrđen je na posljednjem Vijeću prošli tjedan, Hrvatskoj smo osigurali 24,2 milijarde eura u narednih deset godina. To će biti pokretač ubrzanog oporavka iz krize, razvoja i jačanja otpornosti hrvatskoga gospodarstva kroz ubranu digitalizaciju, ekološku tranziciju i usvajanje novih tehnologija. Samo iz Mehanizma za oporavak i otpornost, čija je svrha usmjerenje sredstava na oporavak gospodarstva i jačanje otpornosti na buduće krize, osigurali smo gotovo 6 milijardi iznosa bespovratnih sredstava što je oko 11% prošlogodišnjeg BDP-a. Tako visoku razinu nema ni jedna druga država EU, što samo potvrđuje naš uspjeh u pregovorima, ali stvara i obvezu korištenja tih sredstava putem provedbe investicijskih projekata. Za usporedbu, sve druge države EU imaju intenzitet bespovratne pomoći ispod 10%, pri čemu je prosjek EU oko 3,7%. Uz navedena bespovratna sredstva, bude li potrebno, možemo zatražiti dodatna sredstva putem povoljnih zajmova, do iznosa od oko 3,6 milijardi eura.

Preduvjet za apsorpiranje tih ukupno oko 9,6 milijardi eura sredstava je izrada Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021. - 2023., na čijoj pripremi intenzivno radi Vlada u bliskoj suradnji s Europskom komisijom, koja ga u konačnici i odobrava. Rok za izradu toga dokumenta za sve države EU je krajem travnja iduće godine, nakon čega ga mora odobriti i Europska komisija. Za apsorpiranje tih sredstava nije odgovorna samo država, jer će se projekti provoditi i na regionalnoj i lokalnoj razini, koji također moraju razvijati svoje provedbene kapacitete, ali i poduzeća koja će provoditi projekte.

■ **Kad bi taj novac mogao početi stizati na hrvatske račune? Kojim ritmom? I koliko će nesuglasice s Poljskom i Mađarskom odgoditi cijeli taj proces?**

Samo iz Mehanizma za oporavak osigurali smo gotovo 6 milijardi eura bespovratnih sredstava, što je oko 11% lanjskog BDP-a. Tako visoku razinu nema ni jedna druga država EU

- Drago mi je da je na Europskom vijeću koji sam pratio svih 22 sata pronađeno kompromisno rješenje koje je omogućilo da Poljska i Mađarska povuku veto na financijski paket. Time je omogućen nesmetan nastavak procesa definiranja korištenja i provedbe Mehanizma za oporavak i otpornost, odnosno mehanizma EU koji omogućuje korištenje sredstava EU za oporavak gospodarstva. Predviđeno je da se avansna sredstva u iznosu od 10% bespovratnih sredstava, što je u našem slučaju oko 600 milijuna eura, mogu dobiti nakon što Europska komisija usvoji Nacionalni plan oporavka i otpornosti, što očekujemo sredinom ili u drugoj polovici iduće godine.

Međutim, preduvjet za korištenje tih europskih sredstava je provedba reformi, a tek nakon toga možemo računati na isplatu sredstava za financiranje investicija koje podupiru provedbu reformi u, primjerice, prometu, vodnom gospodarstvu, pravosuđu, javnoj upravi, znanosti i obrazovanju, zdravstvu, tržištu rada i drugim područjima. Uz navedena područja, planiramo znatna sredstva iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti usmjeriti i izravno prema našim poduzetnicima, u svrhu oporavka gospodarstva te poticanja zelene i digitalne tranzicije, putem, primjerice, jamstvenih shema, subvencioniranja kamatnih stopa te bespovratnih sredstava.

■ **Očekuje se da će dolaskom cjepiva za covid-19 početi ubrzani oporavak u Europi. Procjene rasta u Hrvatskoj su različite, variraju od 3,5 posto do 5 posto. Kakve su procjene Vlade?**

Naš je koncept pozicioniranja HDZ-a na desni centar uspio. Otvorili smo se prema biračima centra više nego u prethodnim izbornim ciklusima i to se pokazalo kao dobitna kombinacija

- Što se tiče cjepiva, nakon što ga Europska agencija za lijekove odobri, mi će započeti proces distribucije prvih 125 tisuća doza. Odredili smo prioritete najizloženije skupine, prije svega zdravstveno osoblje, radnici i korisnici domova za starije, starije osobe i kronični bolesnici. Cjepiva će biti besplatna, kao što je tradicija hrvatskog javnoga zdravstva. Teško je govoriti o procjenama s obzirom na to da sve ovisi o zaustavljanju pandemije, a to pitanje je i dalje vrlo neizvjesno, premda svi očekujemo relativno brzu i uspješnu primjenu cjepiva. Postojeće procjene se dosta razlikuju, Europska komisija je rast u idućoj godini za Hrvatsku procijenila na 5,7%, što je druga najveća stopa rasta u cijeloj EU, nakon Francuske, za koju se očekuje rast od 5,8%. MMF je u idućoj godini procijenio rast našeg BDP-a na čak 6,0%, agencija Fitch na 3,8%, a procjena Ministarstva financija je 5,0%. Bolje procjene kretanja BDP-a za EU podrazumijevaju i bolje procjene za Hrvatsku, a znatno su vezane i uz procjene oporavka globalnih turističkih putovanja. Dakle, nije neobično da su prisutne znatnije razlike u procjenama, ali bitno je da one u idućoj godini i dalje predviđaju osjetan rast BDP-a. Pozorno pratimo sve što se događa i spremni smo korigirati i projekcije i očekivanja bude li to potrebno, jer je izvjestan negativan utjecaj pandemije i u prvom kvartalu iduće godine. S druge strane, uspješna primjena cjepiva mogla bi dovesti i do većeg rasta optimizma i sklonosti potrošnji nego u nekim drugim scenarijima, pa i dalje vjerujem u prilično dinamičan rast u idućoj godini.

■ **Kako gledate na komentare o Nacionalnoj razvojnoj strategiji? Neki ugledni ekonomisti su skeptični, poput prof. Ive Bičanića, koji kaže da strategije nema kad nije jasno kako se zadani ciljevi mogu postići.**

- Nacionalna razvojna strategija 2030. predstavlja krovni akt strateškoga planiranja koji objedinjuje ono najvažnije čemu svatko od nas i kao društvo stremimo i priželjkujemo kada zamišljamo bolju Hrvatsku. Strategija je rezultat kolektivnoga napora, u njezinu stvaranju su radila ministarstva, radila je i šira stručna i akademska zajednica te predstavnici niza zainteresiranih dionika. Radilo je 12 ekspertnih skupina, održano je 186 događanja na temu "Hrvatska kakvu želimo 2030. godine", a u stručnim raspravama bilo je više od 2300 sudionika. Dakle, to nije nešto što je radio uski krug ljudi udaljen od realnosti i onda predstavio javnosti. Kolektivnim naporima su koncipirani ciljevi koji su konkretni, realni i ambiciozni, postavljeni uzimajući u

Ići ćemo s najjačim timom na lokalne izbore i programom koji će ponuditi viziju budućnosti Zagreba. Naš cilj bit će da imamo kandidata koji može pobijediti

obzir okolnosti pandemije i njenih posljedica, početnih pozicija i što je izuzetno važno, koji će se sustavno pratiti te će se vrednovati uspješnost u njihovoj provedbi. Način njihova postizanja složen je proces koji uključuje sinergijsko djelovanje svih javnih politika, dakle zapravo svega što ćemo raditi sljedeće desetljeće kroz javne politike. Dana 12. prosinca završilo je i javno savjetovanje sa zainteresiranom javnosti o prijedlogu strategije te je pristigao 181 komentar, i mi ćemo ih sve analizirati i uzeti u obzir. Kada ovaj dokument prihvati Upravljački odbor, bit će predstavljen i usvojen na Vladi te upućen u Hrvatski sabor gdje će, ja se nadam, dobiti ne samo pozornost u pogledu rasprave i ideja koju zavrjeđuje nego da ćemo pri usvajanju nastojati ostvariti što širi konsenzus i za njegovo usvajanje dobiti što veću potporu.

Teško je predvidjeti sve izazove s kojima ćemo se suočiti u idućim godinama, ali je važno odrediti smjer kojim idemo i tog se smjera držati. To smo u Strategiji i učinili - Hrvatska ima jasan smjer koji podrazumijeva četiri razvojna cilja - održivo gospodarstvo i društvo, jačanje otpornosti na krizu, zelena i digitalna tranzicija te ravnomjerni

regionalni razvoj. U postizanju tih razvojnih ciljeva bit će nam najvažnije ulaganje u ljude i u bolju kvalitetu njihova života, što i jest ključno za sve generacije naših građana.

■ Postoji li opasnost da se uvođenje eura koje je predviđeno za 2023. prolongira? Naime, činjenica je da su s ovim proračunskim deficitom povećanim zbog koronakrize i nepredviđenim novim zaduživanjima probijena pravila postavljena za ulazak u eurozonu.

- Hrvatska je u srpnju pristupila Europ-

INVESTICIJSKI REJTING

Ukupno smo do kraja studenoga isplatili 7,4 milijarde kuna za 630.000 radnika i 107.000 poduzeća, a novim paketom gospodarskih mjera osigurali smo još 2,1 milijardi kuna, a pripremit ćemo i nove mjere ovisno razvoju situacije. Zbog odgovorne reakcije na krizu i stabilnosti gospodarstva uspjeli smo zadržati i investicijski kreditni rejting. Nastavljamo voditi razbrihu fiskalnu politiku, usmjereni na daljne reforme i porezna i administrativna rasterećenja kako bismo poboljšali poslovno ozračje i povećali investicije.

skom tečajnom mehanizmu II, što je posljednji korak pred ulazak u europodručje. U ovogodišnjim je izvanrednim okolnostima pandemije i Europska komisija suspendirala propise o nominalnoj konvergenciji za ovu te ih prolongirala i na sljedeću godinu, pa ovogodišnje pogoršanje kriterija vezanih uz javne financije koje je ostvareno u Hrvatskoj nije sporno u kontekstu ispunjavanja kriterija za ulazak u europodručje. Sljedeće godine Hrvatska će se vratiti trendovima smanjenja relativnih pokazatelja javnoga duga i deficita dovoljno brzom dinamikom te vjerujem da se neće ugroziti dinamika našega puta k eurozoni. Sve ostale kriterije konvergencije već zadovoljavamo - inflacija, dugoročne kamatne stope - a održanje dvogodišnje stabilnosti tečaja u okviru ERM II nije nimalo upitno. Stabilnost tečaja je ionako osnovni instrument za postizanje glavnog cilja monetarne politike, a to je održanje stabilnosti cijena. Tečaj je stabilan otkad je uvedena kuna kao nacionalna valuta, a HNB ima neupitno dovoljno jake instrumente te ne ostavlja prostor sumnji da se ispunjavanje ovoga kriterija može kompromitirati. U petak je završilo i javno savjetovanje za Nacionalni plan zamjene hrvatske kune eukrom. Radimo sve da Hrvatska već od 2023. pristupi europodručju, što će biti na korist hrvatskih građana i poduzeća.

■ Obilježili smo 25. godišnjicu Daytonsko-pariskog mirovnog sporazuma. Je li stanje u BiH danas takvo da je promjena Daytonu nužna za bolje funkcioniranje zemlje? Kako će Hrvatska voditi svoju politiku prema BiH i dijelite li o toj temi stav s predsjednikom Milanovićem?

- Daytonsko-pariski sporazum nije samo mirovni sporazum koji je zaustavio rat u Bosni i Hercegovini već je i ustavno-pravni dokument. On je, među ostalim, i Ustav BiH. Promjena ustava svake države prije svega je stvar njezinih građana i političkih stranaka. Za Hrvatsku, kao susjednu i prijateljsku državu, boljitak, stabilnosti i sigurnost BiH od najvećeg su značaja. Nastavit ćemo se zalagati za ostvarivanje jednakopravnosti svih triju konstitutivnih naroda u BiH, kao i njihovu legitimnu zastupljenost u institucijama BiH. Kako ste i naveli u svom pitanju, dobro je da je to jedinstven stav čitavog vodstva u Hrvatskoj-Vlade, predsjednika RH i predsjednika Hrvatskog sabora. Hrvatska snažno podupire europski put BiH i aktivno će joj pomagati na tom putu. Da bi u tome uspjela, ona mora ostvariti niz reformi i povećati učinkovitost svoje državne uprave i države u cjelini. Osobno sam tome i bio posvećen dio ▶

svoje profesionalne i političke karijere, još iz vremena kada sam u Europskom parlamentu zajedno s kolegama pomogao da se stvore preduvjeti za podnošenje zahtjeva BiH za članstvo u EU u vrijeme Junckerove Komisije i nizozemskog predsjedanja Vijećem EU 2016., a tada je predsjedatelj Predsjedništva BiH bio Dragan Čović. Za vrijeme predsjedanja Hrvatska je potporu BiH pokazala i organiziranjem Zagrebačkog sastanka na vrhu u svibnju 2020., kojim je u žarište stavljen proces proširenja EU te europska perspektiva jugoistoka Europe. Obljetnica Daytonsko-pariškog mirovnog sporazuma prigoda je za sve aktere u BiH da u novim okolnostima promisle o idućim koracima koji će jamčiti provedbu reformi, ubrzanje europskog puta i stvaranje preduvjeta za bolji život u zemlji u kojoj sva tri konstitutivna naroda i građani trebaju biti ravnopravni.

■ **Kad ste izabrani za predsjednika HDZ-a, rekli ste da ćete promijeniti HDZ kako biste mogli mijenjati Hrvatsku. Tada se sumnjalo u realnost i jednog i drugog. Jeste li promijenili HDZ ili ste samo učvrstili svoju leadersku poziciju, što se također nije očekivalo?**

- Izbori su bili transformativni trenutak i potvrda poruke otprije četiri godine - da smo vratili HDZ na mjesto na kojem je sada. Pobjedili smo SDP i Narodnu koaliciju 2016. sa 7 razlike, i ponovno 2020. cijelu SDP-ovu koaliciju od 10-ak stranaka s 25 razlike. Naš koncept pozicioniranja HDZ-a na desni centar koji traje cijeli mandat je uspio i usidrili smo stranku tamo gdje ju je postavio prvi predsjednik dr. Franjo Tuđman. Otvorili smo se prema biračima centra više nego u prethodnim izbornim ciklusima i to se pokazalo kao dobitna kombinacija. Modernizirali smo upravljanje strankom, usvojili smo novi Statut, i financijski smo konsolidirali stranku, pa više nismo u minusu, nego ostvarujemo višak. Poštujemo naše tradicije, običaje, nacionalni identitet, našu povijest, našu vjeru, naše demokršćanske i narodnjačke vrijednosti. Ne želimo Hrvatsku okovanu u prošlosti, nego Hrvatsku okrenutu budućnosti koju gradimo za nove generacije. Živimo u vremenu 4. industrijske revolucije, digitalizacije, umjetne inteligencije, klimatskih promjena, sigurnosnih ugroza novoga tipa, suočavamo se s negativnim demografskim trendovima. Međutim, kao članica Unije i NATO-a, danas imamo mnogo bolju ekonomsku perspektivu i sigurnost nego prije trideset godina. Prvi put imamo priliku da jaz koji je postojao između Hrvatske i zapadne Europe ubrzano smanjimo zahvaljujući razvojnim mogućnostima koje to članstvo daje. To su HDZ-

ovi prioriteta za vrijeme koje dolazi.

■ **Kakvo vam je prolazno vrijeme s promjenama Hrvatske? Koje su, po vašem mišljenju, danas najveće kočnice i prepreke rasta i razvoja Hrvatske?**

- U političkom, ekonomskom i reformskom smislu Hrvatska je išla naprijed i ostvarili smo velike iskorake u odnosu na 2016. Uz upravljanje brojnim nepredviđenim krizama, do izbijanja pandemije ostvarili smo tri proračunska viška, gospodarski rast na zdravim osnovama, smanjili javni dug, povećali zaposlenost i dosegli investicijski kreditni rejting. HDZ smo čvrsto pozicionirali kao modernu stranku europskog desnog centra. Kao uključiva Vlada i parlamentarna većina, u kojoj smo našli mjesta i za demokršćane i liberalne te nacionalne manjine, posla-

sve aspekte društvenog života te izravno pridonosi smanjenju pravne sigurnosti i urušavanju demokratskih standarda. Uz punu provedbu postojećih antikorupcijskih mjera, naš je cilj stvaranje novih sustavnih rješenja te osnaživanje neovisnih tijela zaduženih za procesuiranje koruptivnih kaznenih djela.

■ **Na parlamentarnim izborima HDZ je postigao uspjeh iznad očekivanja. Centrističkom politikom, doktrinom stabilnosti i sigurnosti dobili ste birače s centra, a vjerojatno i neke s ljevice. Kako komentirate prigovore desnice da ste HDZ pomaknuli ulijevo?**

- Mislite na tezu onih koji htjeli ucjenjivati HDZ kao najjaču političku snagu oko mjesta premijera, a doživjeli su izborni poraz na izborima 5. srpnja? Razina frustra-

li smo snažne poruke pomirbe i suživota i rješavanja pitanja koja opterećuju hrvatsko društvo dugi niz godina. Želimo učiniti dodatne napore da smanjimo polarizaciju u društvu. Sada nam je prioritet borba za živote i zdravlje ljudi i kvalitetna distribucija cjepiva protiv covid-19 kada ono stigne. Svi resori rade na izradi Nacionalnog plana oporavka i otpornosti koji će definirati reforme i projekte koje ćemo financirati iz osiguranih europskih sredstava za brz oporavak nakon krize. U razdoblju koje je pred nama, mi smo odlučni sve izazove koje je donijela covid-19 kriza pretvoriti u prilike, a svoje potencijalne ranjivosti pretvoriti u prednosti. Kao jedan od bitnih elemenata za rast, ali i društvo u cjelini izdvojio bih pravosuđe, odnosno načelo pravne sigurnosti kao jedno od temeljnih aspekata vladavine prava. Drugi prioritet je borba protiv korupcije koja ima negativne učinke na

cija ucjenjivača iz Domovinskog pokreta i Mosta je tolika da ni nakon izbora ne prestaju s lažnim optužbama i ideološkim etiketama na račun HDZ-a i mene osobno. Huškačkoj politici koja inspirira govor mržnje i društvene podjele stalno ćemo se suprotstavljati.

Koji su to elementi po kojima je HDZ skrenuo ulijevo? Marakeš? Globalni sporazum kojim se reguliraju uredene migracije, uz 6500 hrvatskih policajaca koji svakodnevno rade na sprječavanju nezakonitih migracija, i naši napore da nakon zelenog svjetla Komisije dobijemo i političku potporu na razini Vijeća za ulazak u Schengen. Konvencija Vijeća Europe o borbi protiv nasilja nad ženama? Konvencija je na snazi više od dvije godine. Ništa se, ni milimetar, od nekakvih strahova nije obistinilo, a osnažili smo mehanizme u borbi protiv nasilja nad ženama.

30 GODINA GLOBUSA | HRVATSKA OD 2020. DO 2030.

Od poštovanja vrijednosti Domovinskog rata, jačanja položaja hrvatskih branitelja, policije, vojske, vraćanja Dana državnosti 30. svibnja, kvalitetnim odnosima s Katoličkom crkvom, protivljenju reviziji Vatikanskih ugovora. Ili odluke o proglašenju isključivog gospodarskog pojasa Hrvatske, čvrstog zalaganja da Hrvatskoj osiguramo više od 24 milijarde eura iz EU... To je primjer modernog suverenizma kojim želimo kapitalizirati položaj u EU na korist hrvatskih građana.

Zahvaljujući politici koju smo vodili u protekle četiri godine, prije svega oko smanjivanja podjela i tenzija u društvu te uključivosti prema manjinama, stvorili smo međusobno povjerenje i preduvjet dolaska potpredsjednika Vlade Borisa Miloševića kao predstavnika SDSS-a na obilježavanje Oluje u Knin 5. kolovoza te u Kolonu sjećanja u Vukovar 18. studenoga 2020. Na pragu četvrtog desetljeća naše samostalnosti stvaramo preduvjete za tolerantno ozračje u društvu, uz poštovanje vrijednosti Domovinskog rata. A što se tiče odluke da potpredsjednik Vlade i ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved ode u Grubore, kao i glede mog odlaska u Varivode, to je civilizacijska gesta i poruka da svi naši sugrađani koji su bili žrtve ratnih zločina imaju pravo na pijetet, bez obzira na njihovu nacionalnost.

■ **Predstoje lokalni izbori. Može li HDZ dobiti velike gradove? Kako stojite s kandidatom za Zagreb? Mislav Herman ili Damir Vandelić?**

- Naš cilj bit će da imamo kandidata koji može pobijediti. Prvo, stalo nam je da omogućimo normalno financijsko funkcioniranje grada Zagreba. Želimo osigurati kvalitetnu i održivu obnovu Zagreba od posljedica razornog potresa, nakon što smo donijeli sve interventne mjere, usvojili cjeloviti zakonski okvir, osigurali 683 milijuna eura iz Fonda solidarnosti EU te imenovali Damira Vandelića, čovjeka s velikim menadžerskim iskustvom, da vodi Fond za obnovu. HDZ je prvi put pobijedio u sve četiri zagrebačke jedinice, osvojivši 23 mandata. Golem iskorak ostvarili smo baš u centru Zagreba, u I. izbornoj jedinici, u kojoj smo pobijedili i osvojili više od 28 posto glasova. Unutarstranački izbori su iza nas i članovi zagrebačke organizacije HDZ-a dali su povjerenje Mislavu Hermanu, mladom liječniku koji ima i profesionalno i stranačko iskustvo, a ujedno je izabran i za novog predsjednika Gradske skupštine. Na njemu je zadatak da osnaži i pripremi zagrebačku organizaciju za lokalne izbore. O kandidatima ćemo razgovarati u siječnju iduće godine. Ići ćemo s najjačim

timom na lokalne izbore 2021. i programom koji će ponuditi viziju daljnje obnove i budućnosti Zagreba.

■ **Od početka prvog premijerskog mandata 2016. godine suočavate se s krizama: Agrokor, potres, pandemija... Vi ste već petu godinu zapravo "krizni premijer". Osjećate li se pomalo kao pehist? Očekujete li dolazak boljih vremena?**

- Da, od početka mandata suočavamo se s brojnim izazovima koje je bilo nemoguće predvidjeti ili čak zamisliti u nekom prijašnjem razdoblju. No, za razliku od nekih prethodnih vlada, mi smo se uhvatili ukoštac s problemima i počeli ih rješavati. Podsjetit ću vas da smo osim Agrokora krizu imali i u Petrokemiji, brodogradilištima i još brojnim tvrtkama koje ni-

Najlakše bi bilo uvesti još jedan lockdown, no malo tko pritom pita odakle onda za plaće i financiranje gospodarstva. A vidimo i u nekim drugim zemljama koje su se potpuno zatvorile da i dalje bilježe visoke brojeve novoizaraženih i preminulih

su provele tranzicijske procese do kraja i koje su uvelike ovisile o pomoći države. U rješavanju tih sistemskih kriza našli smo odgovarajući tržišno održiv model za daljnje poslovanje te očuvali radna mjesta, a da to nije pretpostavljalo zaduženje države. U isto vrijeme planirali smo i neke razvojne inicijative i promišljali kako unaprijediti i poslovno okruženje i učiniti ga što konkurentnijim. Vjerujem da dolaze bolja vremena. Hrvatska ima znanje i sposobnost iz ove krize izaći još jača i otpornija. Pokazali smo u prvom mandatu da znamo upravljati u mirnim uvjetima, ali i u kriznom razdoblju. Ne bih rekao da smo pehisti, ali složio bih se da smo Vlada koja se suočila s najviše različitih kriza u mandatu. No ponosan sam na naše zajedničke uspjehe na dobrobit građana i jednako tako ćemo nastaviti i u naredne četiri godine.

■ **Na početku ste drugog mandata i**

imate priliku biti prvi premijer koji je odradio dva. Kancelarka Merkel završava četvrti mandat i nagovaraju je da ostane na čelu njemačke Vlade i peti mandat. Vidite li sebe kao političkog maratonca?

- Da, sigurno se vidim kao politički maratonac, tek mi je 50... A uostalom, temeljito sam se pripremao da bih u najzrelijim godinama preuzeo najodgovornije dužnosti. Trajanje u politici i u europskim poslovima ne mjeri se samo mjesecima i godinama mandata, ali to jest važan pokazatelj. Kancelarka Merkel više je od političkog maratonca - ona je čvrsta konstanta ne samo u njemačkoj nego i u europskoj i svjetskoj politici. Ozbiljna politika je maraton, kontinuitet, na kratku stazu može se nešto brzo postići, ali to rijetko traje i ostaje. I globalno upravljanje pandemijom covid-19 pokazalo je razliku između ozbiljnog vodstva i adekvatnog pristupa krizi i populističkog. U okolnostima kada morate promišljati mjere koje će sačuvati živote ljudi, a istovremeno i gospodarstvo, tu nema prostora za demagogiju i populizam, već za odlučne i odgovorne poteze te povjerenje institucija i građana, što populisti i akteri s krajnjeg političkog spektra nastoje razoriti. Što se mene tiče, dobio sam drugi put povjerenje hrvatskih građana da vodim Vladu i na tu odgovornost sam usmjeren.

■ **Može li "tvrda kohabitacija" s predsjednikom Zoranom Milanovićem malo omekšati, primjerice kao i kod dogovaranja odlaska na sjednicu Europskog vijeća prošlog tjedna? Nije donijela ništa dobra nikome, osim možda nama u medijima.**

- Mi suradjujemo u okvirima ovlasti Ustava RH. Kad su mi liječnici produljili izolaciju zbog zaraze od bolesti covid-19 prošloga tjedna, ponudio sam Milanoviću da on u ime Republike Hrvatske ode na Europsko vijeće. On je cijenio tu gestu, zahvalio se, no s obzirom na sadržaj tema, ocijenio je da on ne bi išao. Mi nemamo problem s time, dogovorili smo se da Hrvatsku zastupa slovenski premijer Janša koji je odradio posao, a Hrvatska je dobila potvrdu da će imati osiguranih 24,2 milijarde eura na raspolaganju. I oko pitanja BiH i položaja Hrvata kao konstitutivnog naroda imamo visok stupanj suglasnosti. Kao Vlada nastaviti ćemo se baviti bitnim temama za hrvatsko društvo, voditi brigu o zaštiti zdravlja i života ljudi, očuvanju radnih mjesta i gospodarskom oporavku nakon krize. Što se tiče raznih neistina koje su o meni osobno, mojim suradnicima i članovima Vlade plisirane u javnost, na njih ćemo svaki put konkretno i argumentirano odgovoriti. ■